

Vážený pane!

Váš pan dědeček mne žádal, abych Vám napsal něco bližšího o práci, do které jsme se nyní společně pustili, a dovoluji tedy, abych Vám úvodem řekl několik slov.

Snad se Vám bude náš záměr zdáti pošetilý a budete se tázati, proč to vlastně děláme. Mohl bych Vám

odpovědět, že tak činíme v zájmu lidstva a kultury, ale to je nabubřelá fráze, v jejímž jménu bylo už napácháno mnohozla. Vysvětlím Vám to tedy jinak.

Jistě znáte onen pobuřující pocit, který ve Vás vznikne, vykládá-li Vám někdo události ne tak, jak se opravduzběhly, nýbrž tak, jak se mu to hodí do krámu, a předpokládá s urážlivou jistotou, že mu uvěříte. Byl to právě tento pocit, který naplnil pohár naší trpělivosti a který nás, Vašeho dědečka a mne, přinutil, že jsme vytáhli do boje proti spisovatelům.

Kdysi jako chlapec četl jsem dobrodružnou knížku pro mládež, a moje dětská důvěřivost a víra ve skutečnost autorova příběhu byly podrobeny tuhé zkoušce. Četl jsem o ztroskotání lodi, při kterém se několik lidí zachránilo na malém ostrově. Měli s sebou také malé dítě, asi šestileté.

Hned ze začátku pojali podezření, že ostrov nebude oplývat pitnou vodou, klesali na mysli, a tu to dítě proneslo větu, po jejímž přečtení jsem měl dojem, že je to nejúžasnější věc v celé knize. To pachole totiž pravilo: "Bohdá, že žízni nezahyneme!"

Jsou dvě možnosti: buďto si to ten pan spisovatel takhle vymyslel, což je neuvěřitelné, nebo to dítě to opravdu řeklo, a to je ještě neuvěřitelnější.

Šestileté dítě, které říká "Bohdá, že(atd.", je totiž zjev z říše strašidel, hroznější nežli bezhlavý hrabě, bílá paní nebo baskervillský pes, a jsem přesvědčen, že jenom ta okolnost, že se to všechno odehrávalo na maličkém ostrově, zabránila ostatním trosečníkům, aby se od toho dítěte nerozprchli na všechny strany, křičíce hrůzou.

Tenkrát jsem poprvé pojal nedůvěru k pravdivosti autora příběhu a během dalších let jsem dospěl k názoru, že tvrzení, obsažená v románech, novelách a povídkách, je nutno přijímat velmi skepticky. Od celých velikých koncepcí až do nejmenších detailů.

Jistě jste si již všiml, jak často v románech mladí muži a někdy i energické dívky vysunují výbojně bradu kupředu. Vyzývám kohokoliv z tisíců čtenářů, aby přistoupil k zrcadlu a vysunul bradu kupředu. To, co tam uvidí, nebude mladý muž s výbojným výrazem ve tváři, nýbrž jakási přiblblá opice. Z toho plyne, že výbojně vysunování brady kupředu je vyložená pitomost, a je dobře, že ve skutečnosti to nikdo nedělá.

Nebe nad západem hořelo záplavou barev. Obláčky měly lem z roztaveného zlata a pluly na propasti rozzářeného prostoru. Celá ta ohromující nádhera se podobala výbuchu barevné fontány, orgii šíleného malíře, povodni zlatých pomerančů ve vlastní rudé šťávě, otevřené výhni, v níž hořela duha, ale ze všeho nejvíce se to podobalo západu slunce v horách a bylo to moc hezké. Ale slečna Barbora byla taky hezká. Seděla se mnou na podezdívce doktorova srubu, dívala se do nebe a měla oči plné světla.

Konec dovolené. Je na tom vždycky něco teskného, ale musím říci, že právě ten konec byl nejhezčí. Po kvapném odjezdu tety Kateřiny se v horách mnohem lehčeji dýchalo a slečna Barbora byla tak milá, že kurtoví elegáni s dělovými servisy byli stále řidšími hosty v mých snech. Postupně jsem si uvědomoval, že mám několik vlastností, které dokonale vyváží mé nedostatky, a říkal jsem si, že není důvodu, proč bychom se nemohli se slečnou Barbarou v Praze občas vídat. A nakonec to ani nemusí být na hřišti. Řekla mi, že chodí velmi ráda do divadla, a doufal jsem, že neodmítne mé korektní pozvání, aby tam šla se mnou.